

PYÖRÄILYKUNTIEN VERKOSTON VUOSIKERTOMUS 2022

Ehdotus vuosikokoukselle 29.6.2023

Lisää pyöräilyä – lisää hyvinvointia! Pyöräilykuntien verkoston strategia 2019-2025

Vuoden 2019 vuosikokouksesta lähtien järjestön toimintaa on ohjannut strategia, jonka pääkohdat näkyvät alla ja koko strategia löytyy täältä: <https://www.poljin.fi/fi/toiminta/esittely/pyorailykuntien-verkoston-strategia>

Pyöräiliikenteellä ja sen edistämällä on merkittävä rooli kansanterveyden ja -talouden nostamisessa. Jokaisessa kunnassa pitää siirtyä pyöräilyä tukevista puheista tekoihin. Laadukkaiden ja sujuvien pyöräilyolosuhteiden tulee olla kaikkien saatavilla ympäri vuoden, jotta pyöräilyn moninaiset hyödyt realisoituvat. Pyöräilykuntien verkosto toimii jäsenkuntiansa tukena, innostajana sekä vaikuttajana pyöräiliikenteen aseman ja olosuhteiden huomattavaksi parantamiseksi.

YDINVIESTIT

Pyöräilykuntien verkosto haluaa

- mahdollistaa laadukkaat ja sujuvat pyöräilyolosuhteet kaikille
- lisätä pyöräilyn määrää 30 % Suomessa vuosina 2019-2025
- edistää lasten oikeutta ja mahdollisuuksia pyöräilyyn
- kehittää liikennepolitiikkaa ja -kulttuuria pyöräilymyönteiseksi
- lisätä pyörämatkailua ja pyöräilyn palveluja
- vahvistaa pyöräilyn asiantuntijuutta ja resursseja

ARVOT

Liikkumisen vapaus

- Oikeus itsenäiseen omin voimin liikkumiseen kaikissa elämänvaiheissa

Hyvinvointi

- Pyöräilyn myönteiset vaikutukset terveyteen, ympäristöön ja elinkeinoelämään

Viihtyisyys

- Julkinen tila kuuluu kaikille, liikenteen rauhoittaminen, sosiaalinen liikkumiskulttuuri

Ympäristö

- Ilmastonmuutoksen hidastaminen kestäväillä kulkutapavalinnoilla

TOIMENPITEEMME

- Parhaiden toimintamallien juurruttaminen.
- Koulutus ja viestintä parhaista pyöräliikennetkaisuista.
- Kuntapäätäjiiin ja liikennepolitiikkaan vaikuttaminen.
- Pyöräilyn taloushyötyjen osoittaminen.
- Pyöräiliikenteen rahoitustason nostaminen kohti YK:n suosittamaa 20% liikenneinvestoinneista.
- Kannustava kampanjointi pyöräilyn puolesta.

VISIO 2025

- Pyöräiliikenteen määrä on kasvanut ja se on kilpailukykyinen ja houkutteleva liikennemuoto arjen matkoilla ympäri vuoden.
- Kunnat ja valtio kohdistavat riittävästi resursseja pyöräiliikenteen investointeihin, kunnossapitoon, pyörämatkailuun ja muuhun edistämistyöhön.
- Koulut ja päiväkodit ovat sitoutuneita pyöräilykasvatukseen ja pyöräilyrajoitukset on kumottu.
- Pyöräily koetaan eri liikenneympäristöissä sujuvaksi, miellyttäväksi ja turvalliseksi.
- Kaikissa kunnissa seurataan pyöräiliikenteen määrää, laatua ja käyttäjätyytyväisyyttä.

Yleistä

Vuosi 2022 oli Pyöräilykuntien verkosto ry:n 25. toimintavuosi. Pyöräilykuntien verkoston toiminta käynnistyi vuonna 1997 ja yhdistykseksi se rekisteröityi vuonna 2005. Toimisto eli ”Polkimo” sijaitsee Helsingissä (Iso Roobertinkatu 3-5 A 22). Pyöräilykuntien verkosto on kasvava kuntien, ELY-keskusten, yritysten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen välinen pyöräiliikenteen ja pyörämatkailun edistämisyhteistyö.

Toimintavuodesta teki poikkeuksellisen toista vuotta jatkunut koronapandemia, joka vaikutti suureen osaan toimintaa. Siitä huolimatta toimintaa pystyttiin suurelta osin toteuttamaan muokattuna koronatilanteeseen sopivaksi. Suurin muutos toiminnassa oli hankkeiden entistä suurempi määrä ja erityisesti pyörämatkailuhankkeiden osuus. Hankerahoituksen ansiosta myös budjetti kasvoi ja Pyöräilykuntien verkostossa työskenteli 1-2 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna.

Jäsenyhteisöt

Pyöräilykuntien verkostoon kuului vuoden 2022 lopussa 183 jäsenyhteisöä, joista 153 oli kuntia ja kaupunkeja. Pyöräilykuntien verkoston jäsenkunnissa on noin 4 600 000 asukasta. Toimintavuoden aikana verkostoon liittyi 13 uutta kuntaa. Toimintasuunnitelmaan oli alun perin kirjattu tavoite 10 uudesta jäsenkunnasta, mutta sitä korotettiin vuosikokouksessa 15 kuntaan, joten aivan tähän tavoitteeseen ei jäsenhankinnassa päästy.

KUNNAT

Akaa, Alajärvi, Alavus, Asikkala, Askola, Espoo, Eurajoki, Forssa, Haapajärvi, Hamina, Hanko, Harjavalta, Hattula, Hausjärvi, Heinola, Heinävesi, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Ii, Iisalmi, Ikaalinen, Ilmajoki, Ilomantsi/Ilomantsin Matkailuyhdistys, Imatra, Inari, Inkoo, Janakkala, Joensuu, **Jokioinen, Juuka**, Jyväskylä, Jämsä, Järvenpää, Kaarina, Kajaani, Kalajoki, Kangasala, Kannus, Karkkila, Karvia, Kauhava, Kauniainen, Kaustinen, Kemiönsaari, Kempele, Kerava, Keuruu, Kirkkonummi, Kitee, Kittilä, Kokemäki, Kokkola, Kolari/Ylläksen Matkailuyhdistys, Kontiolahti, Kouvola, Kuopio, **Kuortane**, Kurikka, Kustavi, Kärkölä, Lahti, Laihia, Laitila, **Lapinlahti**, Lappeenranta, Laukaa, Lempäälä, Leppävirta, Lieksa, Liminka, Liperi, Lohja, Loppi, Loviisa, Luoto, Luumäki, Masku, Mikkeli, **Muonio**, Mustasaari, Mynämäki, Mänttä-Vilppula, Mäntyharju, Naantali, Nokia, **Nousiainen**, Nurmes, Nurmijärvi, Orivesi, Oulainen, Oulu, Outokumpu, Padasjoki, Paimio, Parainen, **Parikkala**, Parkano, Perho, **Pieksämäki**, Pietarsaari, Pirkkala, Pomarkku, Pori, Pornainen, Porvoo, Puumala, Pyhtää, Pälkäne, Raahe, Raasepori, Raisio, Rauma, Riihimäki, Ruokolahti, Rusko, Salo, Sastamala, Savonlinna, Seinäjoki, **Sievi, Siikajoki**, Sipoo, Siuntio, Somero, Sotkamo, Suomussalmi, Säkyä, Taipalsaari, **Tammela**, Tampere, Teuva, **Tohmajärvi**, Toholampi, Tornio, Turku, Tuusula, Tyrvävä, Ulvila, Utajärvi, Uusikaupunki, Vaala, Vaasa, Valkeakoski, Vantaa, Varkaus, Vesilähti, Vihti, **Viitasaari**, Virolahti, Virrat, Vöyri, Ylivieska, Ylöjärvi, Ähtäri, Äänekoski.

KUNTAYHTYMÄT

HSL Helsingin seudun liikenne, Tampereen kaupunkiseutu

ELY-KESKUKSET

Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pirkanmaan ELY-keskus, Uudenmaan ELY-keskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ja Lapin ELY-keskus.

ELY-keskuksista jäsenyyden lopettivat vuoden 2022 loppuun mennessä kaikki muut, paitsi Varsinais-Suomen ja Pohjois-Savon ELY-keskukset, jotka tekivät erillispäätöksen jäsenyyden jatkamisesta. Taustalla oli ELY-keskusten liikennejohtajien hallinnollinen päätös, jossa ohjeistettiin luopumaan kaikista jäsenyyksistä koskien muitakin järjestöjä kuin Pyöräilykuntien verkostoa. Asiasta käytiin vilkasta keskustelua ja Varsinais-Suomen ELY teki perustelumistion, jossa painotettiin Pyöräilykuntien verkoston jäsenpalvelujen ja asiantuntijayhteistyön laajuutta ja merkitystä pyöräiliikenteen ja kestävästi liikkumisen edistämiseksi. Lopputulos oli kuitenkin se, että ainakin tältä erää suurin osa ELY-keskuksista taipui noudattamaan tuota hallinnon ohjeistusta. Myös Väylän kanssa käytiin keskustelua siitä, miten saataisiin ELY-keskusten asiantuntijat pidettyä Pyöräilykuntien verkoston jäsenpalvelujen (mm. uutiskirje ja koulutukset) piirissä, mutta asiaan ei löydetty toimintavuoden loppuun mennessä ratkaisua.

YHDISTYKSET

Helsingin Polkupyöräilijät ry, Jyväskylän Pyöräilyseura JYPS ry, Pyöräiliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen Pyöräily ry, Tampereen Polkupyöräilijät ry, Turun Polkupyöräilijät ry

YRITYKSET

Fidocol Oy, Lehtovuori Oy, Linea Konsultit Oy, MDI Oy, Navico Oy, Ovella Oy, Ramboll Finland Oy, Sitowise Oy, Sweco Ympäristö Oy, WSP Finland Oy.

TUTKIMUSLAITOKSET

Liikenteen tutkimuskeskus Verne / Tampereen teknillinen yliopisto

HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Vuosikokous 8.6.2022

Pyöräilykuntien verkoston vuosikokous pidettiin 8.6. ja suurin osa osallistujista osallistua etäyhteydellä. Kokous ja lähetys tapahtui Pyöräilykuntien verkoston toimistosta Helsingistä (Iso Roobertinkatu 3-5). Vuosikokoukseen osallistui 17 henkilöä. Vuosikokouksen esityslista, pöytäkirja ja muut aineistot löytyvät [täältä](#).

Hallitus

Järjestön toimintaa johti hallitus, johon kuuluivat vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja seitsemän varsinaista jäsentä sekä kaksi varajäsentä. Hallituksen toimikausi on vuosikokousten välinen aika. Vuosikokouksessa valittiin uusi hallitus ja puheenjohtaja. Järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajan ja nimesi sihteerin.

Oskari Auvinen, Kangasalan kaupunki (puheenjohtaja)
Hanna Väätäinen, Kuopion kaupunki (varapuheenjohtaja)
Anna Huttunen, Lahden kaupunki
Oskari Kaupinmäki, Helsingin kaupunki
Piritta Keto, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Jenna Leinonen, Vaalan kunta
Anette Korkiakangas, Kokkolan kaupunki
Taneli Pärssinen, Turun kaupunki
Riikka Kallio, WSP Finland Oy (varajäsen)
Juha Korhonen, Pohjois-Savon ELY-keskus (varajäsen)
Matti Hirvonen, Pyöräilykuntien verkosto ry (sihteeri)

Työntekijät

Pyöräilykuntien verkostossa työskenteli toimintavuoden aikana yhteensä kuusi työntekijää. Vähennystä työntekijäiden määrässä edellisvuoteen verrattuna oli kaksi.

Toiminnanjohtaja Matti Hirvonen (5 päivää / vko)
Kehittämispäällikkö Sanna Ojajärvi (5 päivää / vko)
Erityisasiantuntija Martti Tulenheimo (3 päivää / vko)
Pyöräilyn edistämisen koordinaattori Tuija Mikkonen (5 päivää / vko)
Pyörämatkailun asiantuntija Henna Palosaari (4 päivää / vko)
Projektipäällikkö Taneli Roininen, Arctic Bikepacking Trail -hanke (5 päivää / vko)
Pyörämatkailun asiantuntija Riina Jorasmaa (5 päivää / vko, vanhempainvapaalla 5/2021 alkaen)

Taloudenhoito

Yhdistyksen taloushallinto ja kirjanpidon palvelut ostettiin toiminimi Minna Lindholmilta. Tillintarkajana toimi vuosikokouksen päätöksen mukaisesti tilintarkastusyhteisö [Tiliextra Oy](#):n tilintarkastajat.

RAHOITUS

Pyöräilykuntien verkoston toiminnan rahoitus muodostui vuonna 2022 jäsen- ja palvelumaksuista, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien hankerahoituksista, opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksesta Pyöräily elämäntavaksi – uteliaasta kokeilijasta pyöräsankariksi -hankkeelle, Lapin liiton hankerahoituksesta Arctic Bikepacking Trail -pyörämatkailuhankkeelle sekä muusta varainhankinnasta. Tarkemmat taloustiedot näkyvät tilinpäätöksessä 2022.

Toiminta vuonna 2022

STRATEGIAN KÄRKITOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMINEN

Strategian kuutta kärkitoimenpidettä vietiin käytäntöön muun muassa seuraavilla tavoilla.

1. Parhaiden toimintamallien juurruttaminen

- Kuntakäyntejä sekä niiden sisältämiä infrakatselmukset ja kehittämispalavereita poikkihallinnollisen viranhaltijajoukon kanssa toteutettiin 18 jäsenkunnassa paikan päällä vuoden aikana.
- Lisäksi eri hankkeisiin (mm. Fiksusti kouluun, Pyöräily elämäntavaksi ja pyörämatkailuhankkeet) liittyviä kuntakäyntejä ja -palavereja toteutettiin yli 35 kunnassa.
- Kuntien konsultointia, sparraamista ja neuvontaa tapahtui lähes päivittäin puhelimen, sähköpostin ja muiden viestintäkanavien välityksellä. Myös osallistuminen jäsenkuntien erilaisiin pyöräilyn edistämisyöryhmiin etäyhteydellä oli aktiivista.
- Uusi Tieliikennelaki astui voimaan 1.6.2020 ja siihen liittyen valmistui vuoden 2020 lopussa uusi valtakunnallinen Pyöräiliikenteen suunnitteluohje (Väylä). Uudessa suunnitteluohjeessa laatutaso ja ratkaisut kuntien katuverkolla on nostettu korkealle. Jäsenkuntien ohjattiin ja kannustettiin suunnitteluohjeen hyödyntämiseen ja samalla esiteltiin kunnille samalla parhaita toteuttamismalleja Suomesta ja kansainvälisesti.
 - esim. baanat, pyöräkadut, yksisuuntainen pyöräliikenne, kaksisuuntainen pyöräliikenne yksisuuntaisella kadulla, uudet pyöräiliikenteen opasteet
 - turvalliset ja sujuvat risteysjärjestelyt, pyörätien jatkeet ja pyöräilijän ylityspaikat, pyöräilyystävälliset kiertoliittymät
 - pyöräpysäköinnin laadukkaat ratkaisut
- Suunnitteluohjeen jalkauttamiseksi ja kuntien laadukkaiden infraratkaisujen vauhdittamiseksi tuotettiin erilliset virikeaineistot seuraavista aihekokonaisuuksista:
 - Pyöräpysäköinti
 - Pyöräkadut
 - Sujuvat ja turvalliset risteysjärjestelyt
 - Pyöräily-ystävälliset kiertoliittymät
 - Kylätiet ja 2-1-tiet
 - Kaikki käyttäjät huomioiva liikenneympäristö (Inklusiivinen infrastruktuuri)
- Investointituen kohteet ja kriteerit. Pyöräiliikenteen ja kävelyn investointitukea saavien kohteiden on tarkoitus edustaa laatutason kärkeä. Traficomien kanssa kehitettiin kriteereitä ja ohjeistusta, joiden avulla saadaan laatutasoltaan entistä parempia kohteita toteutumaan investointituen avulla.

2. Koulutus ja viestintä parhaista pyöräliikennetkaisuista

- Pyöräilykuntien verkoston järjesti itse seuraavat seminaarit ja koulutukset:
 - Fiksusti kouluun -aamukahvit 4.3.
 - Pyöräpysäköinnin parantaminen taloyhtiössä -webinaari 23.3.
 - Virtuaaliset aamukahvit kaupunkipyörillä -tilaisuus 6.5.
 - Pyörällä kouluun -päivän tietoisuus 11.5.
 - Arctic by Cycle -julkaisu-tilaisuus ja seminaari 21.6.
 - Fiksusti kouluun -verkostoamu 7.10.
 - Pyöräiliikenteen investoinnit kunnissa -aamupalawebinaari 22.11.
 - Fiksusti kouluun -webinaari: saattoliikenne 9.11.
 - Velo-City Ljubljana -jälkiseminaari torstaina 27.10.
 - Lapset ja nuoret monipuolisesti fillaroimaan -webinaari 2.12.2022
 - Kaikki käyttäjät huomioiva liikenneympäristö – Kävelysymposium 14.12.Linkit ja esitykset sekä nauhoitteet tilaisuuksista: <https://www.poljin.fi/fi/kalenteri>
- Tärkeimmät viestintäkanavat jäsenyhteisöille ja keskeisille sidosryhmille olivat Pyöräily-uutiskirje, Poljin-lehti ja Pyöräilykuntien verkoston Facebook-sivu sekä Twitter ja Instagram-tilit, joiden kautta esiteltiin paljon hyviä esimerkkejä pyöräliikennetkaisuista eri kunnissa.

3. Kuntapäätäjien ja liikennepolitiikkaan vaikuttaminen

- Kuntavierailujen yhteydessä tavattiin pyöräilyn edistämisestä vastaavien viranhaltijoiden lisäksi aina kunnan operatiivista johtoa sekä mahdollisuuksien mukaan luottamusjohtoa. Kunnan pyöräilyn

edistämisen tilanne ja poliittisen tahtotilan taso huomioiden painotettiin ja perusteltiin pyöräilyyn investoimisen kustannustehokkuutta, talousvaikutuksia ja muita hyötyjä.

- Kuntien omien pyöräilyn, kävelyn ja viisaan liikkumisen edistämishojelmien merkitys kunnan poliittisen tahtotilan nostamisessa ja ylläpitämisessä on suuri. Tästä on saatu myös tutkimusnäyttöä ”Pyöräilyn olosuhteet Suomen kunnissa” -selvityksissä 2012 ja 2019. Edistämishojelmien laatumiseen ja päivittämiseen kannustettiin ja ohjattiin kaikkia jäsenkuntia, joilla ei ohjelmaa vielä ollut. Parhaita ohjelmia ja toteuttamisprosesseja käytettiin esimerkkeinä myös päättäjien sitouttamisesta. Kaikki jäsenkuntien omat voimassa olevat pyöräilyn edistämishojelmat ja vastaavat koottiin ja julkaistiin poljin.fi sivuilla vuoden lopussa.
- [Kuntien omien edistämishojelmien laadintaa varten](#) saatiin toista kertaa oma korvamerkitty 250 000 euron erillismääräraha osana Traficomien liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen hakua. Hyviä hakemuksia tuli kuitenkin niin paljon, että avustussummaa nostettiin ja sitä myönnettiin lopulta noin 300 000 euroa.
- [Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen edistämishojelman](#) 2018-2022 toteuttaminen saatiin vuonna 2019 hallitusohjelmaan. Eri toimenpiteiden toteutuminen ja niiden rahoitus vaatii kuitenkin jatkuvaa vaikuttamistyötä. Ohjelman toteuttamisen ja sen eri toimenpiteiden vauhdittamiseksi pidettiin vuoden aikana useita tapaamisia muun muassa LVM:n, Traficomien ja Väylän kanssa.
- Päättäjätason viranhaltijoihin LVM:ssä, Traficomissa, Väylävirastossa, OKM:ssä ja YM:ssä pidettiin yhteyttä eri tavoin vuoden aikana.
- Pyöräilyn edistämisen sisältöpuolesta vastaavia valtionhallinnon viranhaltijoita tavattiin säännöllisesti (etänä) ja heihin pidettiin yhteyttä viikoittain.
- Liikennepolitiikkaan vaikutettiin myös eri asiantuntijatyöryhmissä sekä lausuntojen ja kuulemisten kautta.
- Asiantuntijahaastattelut medialle sekä osallistuminen julkiseen keskusteluun eri mediakanavissa olivat tärkeä osa vaikuttamistyötä.

4. Pyöräilyn taloushyötyjen osoittaminen

Pyöräilykuntien verkosto oli mukana edistämässä ja kehittämässä erilaisia pyöräilyn taloushyötyjä mittaavia työkaluja tai seurasi aktiivisesti niiden kehitystä tai käyttöä. Näitä olivat muun muassa:

- Pyöräilykuntien omat hyöty-kustannus -laskelmat pyöräiliikenteen kohteissa ja hankkeissa, kuten uuden Bikenomics-menetelmän käyttö Helsingin Hämeentien uusien pyöräliikenne- ja kulkuväylien osalta.
- HEAT-työkalu ja sen uudet ominaisuudet. Pyöräilyn ja kävelyn terveysvaikutuksista koituvia hyötyjä mittaavia HEAT-laskelmia on toteutettu yhteensä yli 29 pyöräilykunnassa. Tyypillisesti HEAT-laskelmat tehdään edistämishojelmien laatumisen yhteydessä, samalla kun asetetaan tavoitteet näiden kulkutapojen lisäämiseksi kuntatasolla.
- Infrahankkeiden kustannuslaskentajärjestelmä ja -palveluallianssi – [IHKU-allianssi](#)

Lisäksi hyödynnettiin kansainvälisen yhteistyön kautta kertyneitä laskelmia ja esimerkkejä. Erilaisia pyöräilyn taloushyötyjä osoittavia laskelmia ja tuloksia käytettiin viestinnässä, esityksissä ja koulutusaineistoissa esimerkiksi kuntakäynteillä.

5. Pyöräiliikenteen rahoitustason nostaminen kohti YK:n suosittelemaa 20 % liikenneinvestoinneista

- Valtion rahoituksen osalta päätavoitteena oli [kuntien investointituen](#) (kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma) tason säilyttäminen lähellä 30 miljoonaa euroa. Kuntien investointeihin saatiin valtion tukea yhteensä 15,4 miljoonaa euroa (2021 summa oli 24,4 miljoonaa €).
- Traficom myönsi tukea 61 hankkeelle. Hakemusten suuri määrä loi osaltaan lisäpainetta rahoitustasolle myös jatkossa.
- Kuntien oman investointitason nousu ja seurannan kehittäminen oli myös tavoitteena. Investointiohjelmalla oli oma myönteinen vaikutuksensa kuntien investointeihin. Tärkeintä on kuitenkin kuntien oma pitkäjänteinen sitoutuminen riittävään rahoitustasoon sekä investointien, ylläpidon että muun edistämistyön osalta. Jäsenkuntia kannustettiin tähän kuntakäyntien, koulutusten ja muun vaikuttamis- ja asiantuntijatyön kautta.
- Korvamerkitty erillisbudjetti pyöräiliikenteen investointeihin ja muuhun pyöräilyn edistämiseen on toistaiseksi vain muutamissa kaupungeissa, mutta määrä on kasvamaan päin.
- Kuntakohtaisissa edistämishojelmissa on usein määritelty pyöräiliikenteen rahoituksen tavoitetasoksi 25 euroa / asukas / vuosi, jota pidetään kansainvälisen vertailun perusteella riittävänä.
- Myönteisen esimerkin kasvavasta pyöräiliikennebudjeteista tarjosi Vaasa.
- Kattavaa tietoa kuntien pyöräilyinvestoinneista ei ole vielä käytettävissä. Seurannan kehittämiseksi oltiin mukana ”Pyöräiliikenteen infrakustannusten laskenta kunnissa” -hankkeessa, jonka toteutti WSP

Finland. Hankkeen tulosten ja suositusten myötä on tavoitteena saada Suomeen yhtenäinen tapa laskea ja seurata pyöräliikenteen ja kävelyn investointeja eri kunnissa. Samalla saatiin tuoreita esimerkkejä eri kuntien investointitasosta ja sen kehittymisestä.

- Rahoituskanavien hyödyntäminen ja kehittämishankkeisiin kannustaminen. Pyöräilykunnat hyödynsivät aktiivisesti tarjolla olevia rahoitusmahdollisuuksia, joista Pyöräilykuntien verkosto tiedotti ja tarvittaessa sparrasi hakemisessa. Edellä mainitun kuntakohtaisten edistämishankkeiden rahoittamisen lisäksi Traficom myönsi [Liikkumisen ohjauksen valtionavustushaun](#) kautta rahoitusta yhteensä noin 900 000 euroa 26 eri hankkeelle, joista kaikissa oli mukana pyöräilyn tai kävelyn edistämistä.
- Tärkeimmät rahoituskanavat ja -haut lyhyine kuvauksineen koottiin [poljin.fi -sivuille](#) jäsenkuntia varten.

6. Kannustava kampanjointi pyöräilyn puolesta.

Pyöräilykuntien verkosto kampanjoi ja toteutti pyöräilyyn kannustavaa viestintää kärkenään seuraavat kampanjakokonaisuudet:

- Pyöräilykausi on nyt Pyöräilyvuosi – talvi, kevät, kesä, syksy. Vuonna 2020 valmistunutta [pyöräilyvuosi.fi](#) -verkkosivujen kehitettiin ja ylläpidettiin sivustona, jonka kautta pyöräilyyn jokaisena vuodenaikana kannustava kokonaisuus on helposti kaikkien jäsentahojen hyödynnettävissä.
- Pyöräilyviikko 6.–15.5.2022 - Jokaisella on oikeus turvalliseen pyöräilyyn -pääteemalla. Pyöräilyviikko oli jälleen maan laajin ja monipuolisin pyöräilytapauksien ja viestinnän kokonaisuus, joka sisälsi satoja tapahtumia kymmenissä eri kunnissa.
- Kilometrikisassa 1.5.-22.9. oli mukana 33 585 polkijaa ja 1.1-28.2. Talvikilometrikisassa 3 176 polkijaa.
- Kansainvälisistä kampanjoista vahvimmin oltiin mukana [Winter Bike To Work Day](#) / Winter Bike To School Day 12.2. -kokonaisuuksissa.

Pyöräilyn edistämisverkoston vahvistaminen – 13 uutta jäsenkuntaa

Verkostoa vahvistettiin hankkimalla vuoden aikana 13 uutta jäsenkuntaa sekä yksi yritys ja tukemalla jäsenyhteisöjen pyöräilyn edistämistä kuntakäyntien, viestinnän, koulutuksen ja yhteisten hankkeiden avulla.

Vuoden loppuun mennessä pystyttiin lopulta toteuttamaan 18 eri tavoin räätälöityä kuntavierailua, vaikka koronapandemian jatkuminen aiheutti suuria aikataulullisia ja käytännöllisiä uudelleenjärjestelyjä. Päätaavoite oli vauhdittaa kunnan pyöräilyn edistämistä ja kokonaisvaltaista haltuunottoa kartoittamalla nykytilannetta ja hahmottelemalla kuntakohtaista etenemispolkua. Kunnan tilanteesta riippui vahvasti eri sisältöjen painottuminen. Pyöräilyn edistämistyössä aivan alkuvaiheessa olevan kunnan kanssa keskityttiin perusasioiden haltuunottoon (esim. kuntakohtaisen edistämishankkeen laadinnan hyödyt, rakenne ja alustava sisältö) ja pisimmällä olevien kuntien kanssa esimerkiksi olemassa olevan edistämishankkeen toimenpiteiden priorisointiin, tarkentamiseen ja investointitason nostamiseen. Valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen keinovalikoimaa sekä tavoitteiden asettelua hyödynnettiin ja ohjattiin kuntien omia suunnitelmia ja tavoitteita yhtenäiseen suuntaan.

Kuntakäynnit toteutettiin seuraavissa kunnissa vuonna 2022:

- Inkoo 18.1.
- Paimio 1.2.
- Liminka 4.2.
- Hämeenlinna 1.3.
- Siuntio 3.3.
- Säkyä 3.5.
- Vaasa 5.5.
- Mikkeli 11.5.
- Riihimäki 6.6.
- Seinäjoki 26.6.
- Raisio 30.8.
- Eurajoki 5.9.
- Ilmajoki 13.9.
- Muonio 26.9.
- Kempele 4.10.
- Järvenpää 13.10.

- Espoo 25.10. ja 28.10.
- Kangasala 24.11.
- Kirkkonummi 20.12.

Kuntavierailut toteutettiin niitä varten luodulla konseptilla, jota sovellettiin kunkin kohdekunnan pyöräilyn edistämisen tason ja tilanteen edellyttämällä tavalla.

VIESTINTÄ

POLJIN -lehti

Pyöräilykuntien verkosto julkaisee Poljin-lehteä. Poljin-lehti ilmestyi vuonna 2022 kolme kertaa 16-20 -sivuisena verkkolehdenä. Poljin-lehdessä julkaistiin pyöräilyn ja kävelyn edistämisen keskeisimmät uutiset ja artikkelit liittyen muun muassa liikennepolitiikkaan, liikenne- ja kaupunkisuunnitteluun, pyöräilyn ja kävelyn infrastruktuuriin, markkinointiin, kampanjoihin ja muuhun liikkumisen ohjaukseen, pyörämatkailuun sekä kävelyn edistämiseen.

Poljin-lehti lähetettiin sähköpostitse sisältötiivistelmän kanssa Pyöräily -uutiskirjeen kautta verkoston jäsentahoille sekä muille kävelyn ja pyöräilyn edistämisen sidosryhmille. Poljin-lehtien verkkoversiot ja sisältötiivistelmät löytyvät osoitteesta <http://www.poljin.fi/fi/poljin-lehti>

Poljin-lehden päätoimittaja oli toiminnanjohtaja Matti Hirvonen ja toimituskuntaan kuuluivat lisäksi Pyöräilykuntien verkoston työntekijät Sanna Ojajarvi ja Martti Tulenheimo. Muut työntekijät toimivat vakituisina avustajina. Lehti on ollut luettavissa mm. kaikkien verkoston jäsenkuntien pääkirjastoissa. Artikkeleja tuottivat lisäksi jäsenyhteisöjen edustajat ja pyöräilyn edistämishankkeiden toteuttajat.

Pyöräily-uutiskirje

Pyöräilykuntien verkosto tuottaa ja ylläpitää Pyöräily-uutiskirjettä ja sen sähköpostilistaa. Uutiskirje on ensisijaisesti jäsenyhteisöjä palveleva viestintäkanava, mutta sille voidaan liittää myös muita pyöräilyn edistämisestä kiinnostuneita sidosryhmiä ja henkilöitä. Vuoden 2022 lopussa listalla oli 1100 jäsentä (950 vuotta aiemmin) Pyöräilykuntien verkoston lähetti 25 uutiskirjettä vuonna 2022, joka on hieman enemmän kuin tavoitteena ollut kaksi uutiskirjettä kuukaudessa. Uutiskirjeet tehtiin Mailjet-massasähköpostipalvelulla, jota käytetään myös Kilometrikisan uutiskirjeiden lähettämiseen.

Sosiaalinen media

Facebook

Pyöräilykuntien verkoston Facebook-sivua ylläpidettiin aktiivisena viestintäkanavana, jonne tehdään kiinnostavia nostoja jäsenyhteisöjen ja muiden tärkeiden sidosryhmien tekemisistä sekä pyöräilyn edistämisen uutisista useita kertoja viikossa.

Twitter

Pyöräilykuntien verkoston Twitter-tilin kautta viestittiin tärkeimmistä ja kiinnostavimmista uutisista varsinkin vaikuttamistyöhön ja poliittisiin päätöksiin liittyen. Lisäksi Pyöräilykuntien verkoston työntekijät tuottivat ja jakoivat viestejä henkilökohtaisten tiliensä kautta.

Instagram

Pyöräilykuntien verkostolle oma Instagram-tili, jota hyödynnettiin varsinkin Pyöräilyvuoden ja Kilometrikisan viestinnässä: #pyöräilyvuosi ja #kilometrikisa

Verkkosivut

www.poljin.fi

Poljin-sivuja ylläpidettiin helppokäyttöisenä kokonaisuutena. Kotisivujen tehtävänä on esitellä pyöräiliikenteen edistämistä sekä palvella jäsenistöä sekä esitellä Pyöräilykuntien verkoston toimintaa sekä käynnissä olevia hankkeita. Sivulla on myös kuvapankki, jonne oli valikoitu toimintavuoden loppuun mennessä 30 korkeatasoista pyöräilykuvaa, joista voi ladata painokelpoisen version. Kaikki kuvat on julkaistu CC-nimeä lähde -lisenssillä, eli kuvia voi käyttää vapaasti, kunhan ilmoittaa kuvaajan. Kotisivut on tehty ja niitä ylläpidetään Drupal-sisällönhallintajärjestelmällä.

pyöräilyvuosi.fi

Pyöräilyvuosi-verkkosivut avattiin joulukuussa 2020. Uuden sivuston tavoite on esittää kaikki Pyöräilykuntien verkoston kampanjointiin ja viestintään liittyvä sisältö visuaalisesti houkuttelevassa ja helposti hyödynnettävässä muodossa. Sivuille on tuotettu ja koottu muun muassa seuraavanlaista sisältöä:

- Ympärivuotista pyöräilyä tukevaa kampanja-aineistoa (Talvikilometrikisa, Pyöräilyviikko, Kilometrikisa, Koulujen Kilometrikisa ym.).
- Pyöräilyviikko ja muut kampanjat. Visuaalinen aineisto ja niihin liittyvät vinkit ovat helposti kuntien ja pyöräily- ym. järjestöjen saatavilla tulevien kampanjoiden suunnittelua ja toteuttamista varten.
- Pyöräilykuntien verkoston jäsenkunnille Pyöräilykunta-logot, joita kunnat voivat ohjeistuksemme mukaan hyödyntää pyöräilyä edistävissä toiminnassaan ja viestinnässään.
- Ajankohtaista-palsta, jolle nostamme pyöräilyyn liittyviä ajankohtaista tapahtumia ja keskusteluja.
- päivittyvä #pyöräilyvuosi-kuvavirta Instagramista
- Pyörämatkailukeskuksen hankkeet, kunnes uudet pyörämatkailusivut saadaan auki vuoden 2021 keväällä.

VAIKUTTAMISTYÖ JA ASiantuntijARooli

Pyöräilyn puolesta vaikuttaminen ja liikennepoliittika

Vaikuttamistyön päätulokset on esitelty kärkitoimien yhteydessä sivuilla 4-5. Pyöräilykuntien verkosto teki aktiivista vaikuttamistyötä pitämällä yhteyttä poliitikoihin kotimaassa ja EU:ssa, asiasta vastaaviin viranhaltijoihin valtionhallinnon eri tasoilla ja kunnissa sekä osallistumalla julkiseen keskusteluun. Erityisen tiivistä yhteistyötä tehtiin liikenne- ja viestintäministeriön sekä Traficom ja Väylän viranhaltijoiden kanssa kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen toteuttamisessa. Pyöräilykuntien verkoston edustajien haastatteluja julkaistiin vuoden aikana useissa eri tiedotusvälineissä ja he pitivät asiantuntijapuheenvuoroja lukuisissa alan tilaisuuksissa.

Luottamuselimissä vaikuttaminen

Pyöräilykuntien verkoston edustaja toimi asiantuntijana vuonna 2021 ainakin seuraavissa luottamuselimissä ja työryhmissä:

- Winter Cycling Federation, hallituksen jäsen
- STYLE-ohjausryhmä, Healthy lifestyles to boost sustainable growth / Liikunnallinen elämäntapa kestävä kasvun aikaansaajana (Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu)
- Saariselkä kansainväliseksi pyörämatkailukohteeksi -hankkeen ohjausryhmä
- Pyöräilyn ja kävelyn neuvottelukunta (Liikenneturva)

Kansainväliset yhteydet

Kansainvälisiä yhteyksiä ylläpidettiin aktiivisella tiedonvaihdolla ja jäsenyydellä European Cyclists Federation (ECF) -järjestön kanssa, seuraamalla alan lehtiä, verkkosivuja, uutiskirjeitä, sähköpostilistoja, sosiaalista mediaa sekä osallistumalla joihinkin kansainvälisiin webinaareihin. Alankomaiden Suomen suurlähetystön sekä Dutch Cycling Embassyn kanssa jatkettiin hyvää yhteistyötä hollantilaisen pyöräilyasiantuntemuksen saattamiseksi mahdollisimman monen kunnan saataville Suomessa. Myös Hollannin suurlähetystön (Helsingissä) kanssa jatkettiin yhteistyötä.

Pohjoismaisten pyöräilyjärjestöjen ja varsinkin Ruotsin CykelFrämjandetin edustajien kanssa jatkettiin yhteydenpitoa pyöräilyn kansallisen edunvalvonnan vahvistamiseksi ja pyöräilyasiantuntemuksen hyödyntämiseksi. CykelFrämjandetin kanssa myös valmisteltiin yhteistä pyörämatkailuhankkeen hakemusta vuodelle 2022.

KAMPANJAT

Talvikilometrikisa 1.–28.2.2022

Vuonna 2022 Talvikilometrikisaan osallistui 3 176 polkijaa ja 602 joukkuetta. Keskimäärin jokainen osallistuja polki 1.-28.2. kestäneessä kisassa 320 kilometriä. Oheisesta taulukosta näkyy Talvikilometrikisan kehitys.

Talvi-kilometrikisa	Osallistujat	Joukkueet	Km/ osallistuj a	Lisäys ed. vuoteen osallistujia (%)
---------------------	--------------	-----------	------------------	-------------------------------------

2012	1 892	313	253	-
2013	2 229	408	416	+15 %
2014	2 944	458	420	+24 %
2015	3 421	611	411	+14 %
2016	2 524	427	348	-26 %
2017	4 015	664	387	+37 %
2018	3 894	612	359	-3 %
2019	3 423	551	293	-12 %
2020	3 236	463	427	-5 %
2021	3 741	704	321	+13,5%
2022	3 176	602	320	-15 %

Talvikilometrikisan tarkoitus on markkinoida talvella pyöräilyä, saada mahdollisimman moni kokeilemaan ja sitä kautta nauttimaan pyöräilystä ympärivuotisesti. Talvipyöräilyyn valmistautumiseen ja varustautumiseen sekä työntäjän keinoihin edistää pyöräilyä annettiin vinkkejä kisan kautta.

Kansainvälinen Talvipyöräile töihin - päivä – Winter Bike to Work Day 9.2.2021

Kansainvälinen Talvipyöräile töihin -päivä on kasvava talvella pyöräilyyn innostaja, joka järjestettiin kahdeksatta kertaa ja toteutettiin kanadalais-suomalaisena yhteistyönä. Pyöräilykuntien verkosto oli mukana kehittämässä ja markkinoimassa tapahtumaa ja siihen liittyvää verkkosivupalvelua yhteistyössä Manitoban (Kanada) pyöräilykoordinaattori Anders Swansonin sekä Winter Cycling Federationin presidentti Timo Perälän kanssa. Vuonna 2022 Suomen aktiivisimmat paikkakunnat olivat Oulu, Helsinki ja Tampere. <http://winterbiketoworkday.org/>

Kilometrikisa 1.5. - 22.9.2022

Kilometrikisasta on kasvanut 15 vuodessa osallistujamäärältään Suomen suurin pyöräilyyn aktivoiva yksittäinen kampanja. Kilometrikisa on kaikille avoin ja maksuton leikkimielinen kilpailu, jonka tarkoituksena on innostaa ihmisiä työmatkapyöräilyyn ja muuhun arkipyöräilyyn. Kilometrikisa palkittiin arvostetulla Suomen Liikuttaja 2013 -huomionosoituksella, jonka myöntää Suomen Latu ry. Kilometrikisan palkitsemiseen vaikutti erityisesti kilpailun liikuttamisvoima. Palkinnon perusteissa todettiin: ”Kilometrikisa innostaa vuosittain tuhansia uusia ihmisiä aloittamaan säännöllisen työmatkapyöräilyn ja aiheuttaa pyöräilyriippuvuutta joka puolella Suomea.”

Vuonna 2022 Kilometrikisan osallistujamäärä oli **33 585 polkijaa ja 2 839 joukkuetta**. Kilometrikisassa oli jo 14. vuotta yhteistyökumppanina Suomen Punaisen Ristin Ketjureaktio-kampanja, jossa työnantajat ja yksittäiset pyöräilijät sitoutuivat maksamaan euron jokaisesta joukkueensa polkemasta 25 kilometristä Punaisen Ristin katastrofirahastoon. Ketjureaktiossa oli mukana 214 joukkuetta, jotka kartuttivat katastrofirahastoa noin 80 000 eurolla.

Seuraavasta taulukosta näkyy Kilometrikisan kasvun kehitys vuosina 2009-2022.

Kilometrikisa	Osallistujat	Joukkueet	Km/ osallistuja	Muutos ed. vuoteen osallistujissa (%)
2009	2 116	260	939	-
2010	8 664	650	972	+309 %
2011	17 841	1 275	900	+106 %
2012	20 624	1 542	1042	+16 %
2013	26 734	1 994	1 041	+30 %
2014	28 697	2 438	949	+7 %
2015	26 436	2 263	985	-8 %
2016	31 201	2 536	941	+15 %
2017	27 260	2 365	888	-13 %
2018	31 403	2 551	914	+13 %
2019	32 153	2 549	815	+2 %
2020	34 942	2 928	876	+8 %
2021	33 905	2 941	930	-3 %
2022	33 585	2 839	866	-1 %

Pyöräilyviikko 5.-16.5.2022– pääteamana ”Jokaisella on oikeus turvalliseen pyöräilyyn”

Valtakunnallista Pyöräilyviikkoa vietettiin satojen tapahtumien ja muiden pyöräilyaktiiviteettien vauhdittamana. Pyöräilyviikon päätavoite on kannustaa ihmisiä pyöräilemään tuottamalla myönteistä näkyvyyttä ja innostavia tapahtumia sekä muuta toimintaa, joka nostaa pyöräilyn esille eri paikkakunnilla.

Pyöräilyviikosta on kasvanut entistä näkyvämpi ja sitä kautta maan suurin pyöräilyä edistävien kampanjoiden, tapahtumien ja viestinnän kokonaisuus. Houkuttelevalla kirjolla eri teemapäiviä saadaan aktivoitua entistä tehokkaammin eri kohderyhmät ja tuetaan paikallisten tapahtumien suunnittelua, viestintää ja markkinointia.

Pyöräilyviikko sisälsi vuonna 2022 kaikkiaan 10 erilaista teemapäivää, joiden tunnuksia paikallistoimijat (kunnat, yhdistykset, seurat jne.) hyödynsivät omassa markkinoinnissa ja viestinnässä. Pyöräilyviikon teemapäivien tuotteistamisen ja visualisoinnin tarkoitus on myös se, että eri teemoja voidaan hyödyntää laajemminkin pyöräilyn edistämiseksi myös Pyöräilyviikon ulkopuolella puhuttelemaan eri kohderyhmiä. Tunnukset on suunniteltu siten, että jokaista voi käyttää erikseen joko sellaisenaan tai upottamalla niitä osaksi oman paikallisen Pyöräilyviikon tai pyöräilykampanjan ilmettä. Eri teemapäivistä on myös tekstitön tunnus / pyöräilijäikoni. Lisäksi tuotetaan jokaisesta teemasta julistepohja, jota voi muokata ja jonka voi ladata Pyöräilyviikon verkkosivuilta.

<https://pyorailyvuosi.fi/pyorailyviikko/>

Kuntien lisäksi tärkeitä yhteistyötahoja olivat arkipyöräilyn edistämiseen erikoistuneet pyöräily-yhdistykset eri paikkakunnilla (mm. Pyöräiliiton jäsenyhdistykset), Suomen Ladun jäsenyhdistykset ja Suomen Pyöräily ry:n jäsenesurat.

Viikon edellä ja aikana keskityttiin erityisesti viestinnän kautta aktivoimaan ja tukemaan paikallisia tapahtumia. Paikallisen viestintätueksi tuotettiin teemapäivien tunnusten, julisteiden ja tarrojen lisäksi mediatiedote ja muuta viestintäsisältöä muun muassa sosiaalisen median kanavia varten.

Vuoden 2022 pyöräilykunta – Kuopio

Suomi Pyöräilee -hanke / Pyöräilykuntien verkosto on vuodesta 1991 alkaen myöntänyt Vuoden Pyöräilykunta -tunnustuksen esimerkillisestä työstä pyöräilyn edistämiseksi ja sen turvallisuuden parantamiseksi. Saajat aikajärjestyksessä: Oulu, Vaasa, Kerava, Pori, Helsinki ja Iisalmi (molemmat 1995), Valkeakoski, Lahti, Jyväskylä, Joensuu, Espoo, Raisio, Vantaa, Kouvola (2005), Kangasala (2006), Turku (2007), Porvoo (2008), Hämeenlinna (2009), Rauma (2010), Kokkola (2011), Hyvinkää (2012), Tampere (2013), Joensuu (2014), Lappeenranta (2015) ja Jyväskylä (2016), Karvia (2017), Helsinki (2018), Hattula (2019), Oulu (2020), Puumala (2021) ja Kuopio (2022).

Vuoden pyöräilykunnan valintakriteerit olivat:

- **Pyöräiliikenteen verkko:** kattavuus ja laatu, pyöräväylien kunnossapito, pyöräilyolosuhteiden sujuvuus, turvallisuus ja viihtyisyys.
- **Pyöräreittiverkoston inklusiivisuus:** iältään ja toimintakyvyltään erilaisten pyöräilijöiden sekä erilaisten polkupyörien huomioiminen pyöräiliikenteen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- **Keskeiset koulureitit:** turvallisuus ja sujuvuus pyöräilyn näkökulmasta, ympärivuotinen kunnossapito ja kunnossapidon prioriteettiluokitus.
- **Pyöräiliikenteen muut olosuhteet:** pyöräpysäköinti, opastus ja viitoitus.
- **Sitoutuneisuus pyöräilyn edistämiseen:** poliittiset päätökset, pyöräiliikenteen investointitaso, pyöräilyn edistämishjelmat, viranhaltijoiden sitoutuneisuus ja henkilöresurssit, tulevaisuuden suunnitelmat.
- **Seuranta ja laskennat:** kulkutapaosuuden ja pyöräiliikenteen määrien kehitys (nouseva vai laskeva trendi), pyöräilymäärät verrattuna muihin kuntiin, asukkaiden tyytyväisyys pyöräilyolosuhteisiin, pyöräilykatsaukset ja -barometrit.
- **Pyöräilyn turvallisuus:** pyöräiliikenneverkko, risteykset ja liittymät, liikenteen rauhoittaminen, eri kulkumuotojen erottelu jne. Koettu turvallisuus ja sen kehittyminen.
- **Pyörämatkailu:** pyörämatkailureitit, -tuotteet ja palvelut, yhteistyö paikallisten toimijoiden ja yritysten kanssa, alueen tuotteistaminen pyörämatkailukohteena
- **Pyöräily varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa:** lasten ja nuorten kannustaminen pyöräilyyn (pyöräily- ja liikenneopetus, kampanjat, tapahtumat).
- **Kaupunkipyörät:** kunnassa on toimiva kaupunkipyöräpalvelu
- **Markkinointi ja aktivointi:** pyöräilyä edistävät kampanjat ja tapahtumat, verkkosivut, pyöräilykatsaukset ja esitteet, pyöräilykartat.
- **Järjestöt ja seurat:** kunta tekee aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Pyöräilyä tuodaan näkyväksi järjestöjen ja seurojen toiminnassa.

Valinnan taustalla oli Kuopion pitkäjänteinen työ pyöräilyn edistämiseksi. Investointitaso kestäviin liikkumismuotoihin on ollut korkea ja kuluvan vuoden osalta taso on arviolta 30 prosenttia yhdyskuntatekniikan investoinneista.

Kuopion onnistunut työ näkyy yhä selvemmin kaupunkilaisten arjessa. Savilahden ja Kuntolaakson valmistuneet laadukkaat pyöräväylät luovat loistavat olosuhteet pyöräilylle ja Kuopio on ottanut edistysaskeleita myös pyöräilyväylien opastuksessa ja pyöräpysäköinnin kehittämisessä.

Pyöräilyn olosuhdetyön lisäksi yksi merkittävimmistä pyöräilyä lisäävistä toimista on vuonna 2019 käyttöön otettu Pohjoismaiden ensimmäinen sähköavusteinen kaupunkipyöräjärjestelmä. Vilku-fillareiksi kutsutuilla kaupunkipyörillä huristelevat niin kuopiolaiset kuin kaupungissa vierailevat matkailijat. Vilkut ovat olleet heti alusta saakka näkyvä osa Kuopion kaupunkikuvaa ja järjestelmästä onkin kasvanut yksi Suomen suosituimmista. Vilku-fillareiden käyttöaste on ollut alusta asti todella korkea, yhdellä kaupunkipyörällä on poljettu keskimäärin 5–7 matkaa päivässä. Kaupunkipyöräjärjestelmää on kehitetty lisäämällä pyörämäärää ja hankkimalla lisäakkuja. Kesällä 2022 Vilku-fillareita oli yhteensä jo 350 kappaletta.

PYÖRÄMATKAILUN KEHITTÄMINEN

Pyöräilykuntien verkosto on jo pitkään ollut mukana pyörämatkailun edistämisessä Suomessa. Pääpaino on ollut pyörämatkailureittien kehittämisessä sekä pyörämatkailun markkinoinnissa. Pyörämatkailureittejä ja -karttoja kehitetään yhdessä kuntien ja ELY-keskusten kanssa ja pyörämatkailun markkinointia Visit Finlandin kanssa. Lisäksi on tehty kansainvälistä yhteistyötä Euro Velo -reittien (Euroopan laajuinen pyörämatkailureittien verkosto) kehittämisessä lähinnä ECF:n (European Cyclist' Federation) kanssa.

Valtakunnallisten pyörämatkailureittien opastusjärjestelmän uudistamistyötä jatkettiin yhdessä Traficom ja Väylän kanssa. Tavoite on, että Väylävirasto / ELY-keskukset sitoutuvat jatkossa omalta osaltaan kunnolla pyöräliikenteen opasteiden seurantaan ja ylläpitoon kunnolla.

Pyöräilykuntien verkosto ja Pyöräliitto jatkoivat Pyörämatkailukeskuksen toiminnan kehittämistä Suomen pyörämatkailun vauhdittamiseksi ”Pyörämatkailukeskuksen perustaminen ja pyörämatkailun koordinointi Suomessa” -hankkeessa.” Tiivistä yhteistyötä tehtiin Visit Finlandin ja muiden matkailutoimijoiden kanssa.

HANKKEET

Pyörämatkailukeskuksen toiminta

Hanke on Pyöräilykuntien verkoston ja Pyöräliiton yhteishanke. Hankekauden 2022-2023 rahoitus jatkuu 2023 kesäkuuhun asti. Traficom myönsi hankkeelle 200 000 euron valtionavustuksen, josta Pyöräilykuntien verkoston osuus rahoituspäätöksen mukaan on 50 prosenttia. Pyöräliiton kanssa on sovittu, että Pyöräliitto hoitaa hankkeen hallinnon kuten tähänkin asti, joten hankkeen budjetissa Pyöräilykuntien verkoston osuudeksi on varattu 85 000 euroa ja Pyöräliiton osuudeksi 115 000 euroa.

Pyörämatkailukeskuksen toiminnasta ja hankkeen toteuttamisesta vastasivat Pyöräliitto ja Pyöräilykuntien verkosto. Hankkeessa työskenteli kaksi työntekijää: pyörämatkailukeskuksen koordinaattori Heli Laukkanen Pyöräliitossa ja pyörämatkailun asiantuntija Henna Palosaari Pyöräilykuntien verkostossa (Riina Jorasmaa 5/2021 asti, jäi äitiyslomalta ja vanhempainvapaalle).

Pyörämatkailukeskuksen tavoitteena on vahvistaa suomalaista pyörämatkailualaa, lisätä pyörämatkailun suosiota ja lisätä Suomen tunnettavuutta pyörämatkailukohteena ulkomailla. Pyörämatkailukeskus edistää pyörämatkailua kaikissa eri muodoissaan päiväretkistä ja pitkien matkojen retkipyöräilystä maastopyöräilyyn ja pyörävaelluksiin luonnossa. Pyörämatkailukeskus toimii myös kansainvälisen EuroVelo-reitistön Suomen koordinoijana. Pyörämatkailun edistäminen tukee vahvasti Suomen matkailustrategiassa mainittuja luontomatkailun, kulttuurimatkailun ja kiertomatkailun teemoja. Hanke tukee myös valtakunnalliseen Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaan kirjattuja toimenpiteitä pyörämatkailun edistämisestä. Osa pyörämatkailun

edistämistoimenpiteistä tukee myös arkipyöräilyä. Tällaisia ovat esimerkiksi reittien opastuksen parantaminen ja pyörien kuljetuksen helpottaminen joukkoliikenteessä.

Konkreettisina tavoitteina oli:

- Pyörämatkailun määrän kasvattaminen
- Suomalaisen pyörämatkailun merkittävä profiilin nosto sekä kotimaassa että ulkomailla, nk. Pyöräily Suomi -brändin syntyminen
- Entistä paremman tiedon tarjoaminen matkailu- ja liikennetoimijoille pyörämatkailusta ja pyörämatkailijoiden huomioidusta
- Entistä paremman tiedon sekä neuvonnan tarjoaminen kunnille, maakunnille ja muille pyöräreittejä kehittäville tahoille
- Pyörämatkailuun liittyvien tietokantojen synnyttäminen ja tiedon jakaminen niistä kuluttajille selkeässä muodossa
- Määrittää EuroVelo -reitit tarkasti ja ottaa vastuu EuroVelo -reittien koordinoinnista ja kehittämisestä Suomessa
- Tiedon lisääminen ja tiedonkeruun parantaminen pyörämatkailusta

Hankkeessa toteutettiin laaja hankesuunnitelman mukainen kattaus toimenpiteitä, jotka on kuvattu liitteenä olevissa hankeraporteissa. Pyörämatkailukeskus vakiinnutti asemaansa vuoden aikana, joka oli poikkeuksellinen, mutta erittäin vilkas pyörämatkailuvuosi Suomessa. Kysyntää ja kiinnostusta Pyörämatkailukeskuksen asiantuntijapalveluille oli runsaasti.

Pyörämatkailukeskuksen luoman Suomen pyörämatkailun kotipesän, bikeland.fi -sivuston ylläpitoa jatkettiin ja sitä kehitetään Suomen pyörämatkailureittien, kohteiden ja palvelujen esittely- ja markkinointikanavana. <https://www.bikeland.fi/>

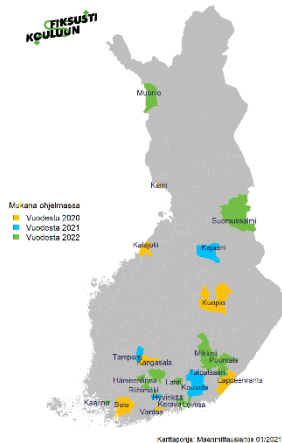
Hankkeen väliraportit liitteenä.

Fiksusti kouluun -hanke 1.1.-31.12.2022

Hankkeelle myönnettiin Traficomien liikkuksen ohjauksen valtionavustusta 45 000 euroa vuodelle 2022. Pyöräilykuntien verkoston toteuttama Fiksusti kouluun -hanke on osa Fiksusti kouluun -ohjelmaa (2020-), jota toteutetaan yhdessä Likes by Jamkin kanssa. Fiksusti kouluun -ohjelman, ja samalla Fiksusti kouluun -hankkeen, tavoitteita ovat:

- 1: Yhä useampi koululainen kulkee koulumatkansa aktiivisesti ja kestävästi ja yhä harvempi henkilöautolla
- 2: Pääkoulureitit ovat turvallisesti käveltäviä ja pyöräiltäviä jokaiseen kouluun
- 3: Kunnilla ja kouluilla on asiantuntijakanava, joka tulee koulumatkaliikkumisen edistämistä (ns. Palvelukeskus)
- 4 Kävelyn ja pyöräilyn tutkimustieto lisää ymmärrystä koulumatkaliikkumisen nykytilasta, hyödyistä ja ilmiöistä

Haku uusille kunnille käynnistyi helmikuussa 2022, ja se päättyi maaliskuussa 2022. Hakuilmoitus julkaistiin helmikuun alussa Fiksusti kouluun -ohjelman ja Pyöräilykuntien verkoston verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla. Lisäksi järjestettiin kaikille avoin Fiksusti kouluun -infotilaisuus (webinaari) 4.3. (n. 20 osallistujaa). Mukaan Fiksusti kouluun -ohjelmaan hyväksyttiin kaikki hakeneet kunnat (11 kpl), mutta lopulta tiivis työskentely käynnistettiin huhtikuussa 2022 kahdeksan kunnan poikkihallinnollisten Fiksusti kouluun -tiimien kanssa. Kunnat edustavat varsin hyvin eri kokoisia kuntia eri puolilta Suomea. Kuntien Fiksusti kouluun -tiimit täyttävät hakukriteereissä asetetut poikkihallinnollisuuden edellytykset.

www.fiksustikouluun.fi

Hankkeen loppuraportti liitteenä.

Kestävä kulkutapamuutos kunnissa – kohti inklusiivista liikennekulttuuria 1.1.-31.12.2022

Hankkeelle myönnettiin Traficomien liikkumisen ohjauksen valtionavustusta 30 000 euroa. Hankkeessa vauhditettiin kuntien kestävää kulkutapamuutosta keskittymällä pyöräilyn ja kävelyn lisäämiseen kaikkina vuodenaikoina. Oleellinen osa hanketta olivat kuntavierailut jäsenkunnissa, joita toteutettiin 18 eri kunnassa.

Käytössä oli laaja toimenpidevalikoima. Hanke sisälsi kaksi osakokonaisuutta:

1. Strategiasta toimenpiteiksi – edistämistyön vauhdittaminen kunnissa
2. Kävelyn asiantuntijuus ja edistäminen – kävelyn erityispiirteiden tunnistaminen

Hankkeen loppuraportti liitteenä.

Pyöräily elämäntavaksi – Kampussankarit 2022

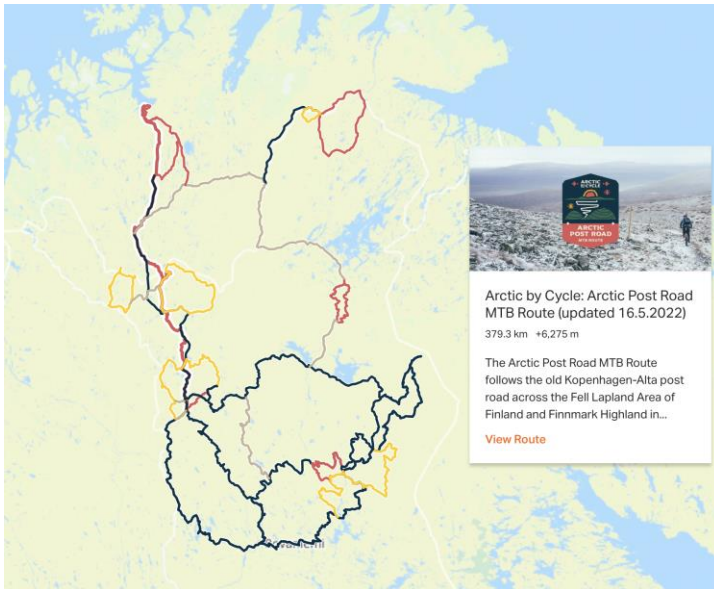
Pyöräily elämäntavaksi -hanke oli Koululiikuntaliiton ja Pyöräilykuntien verkoston yhteishanke, jonka tavoitteena oli lisätä koululaisten ja opiskelijoiden kiinnostusta pyöräilyyn, tietoa pyöräilyn positiivisista vaikutuksista, arkimatkojen aktiivista liikkumista sekä edesauttaa toimintakulttuurin muutosta oppilaitoksissa. Toisen asteen mukana olevia oppilaitoksia kutsuttiin hankkeessa nimellä Kampussankarit. Hanke sai opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta, josta Pyöräilykuntien verkoston osuus oli 17 500 euroa vuonna 2022.

Kampussankareissa toteutettiin opiskelijoiden arkiliikkumista kartoittava kysely, Pyöräilyn hyödyt -luento, sähköpyörän testiajopäivä sekä kuukauden sähköpyöräkokeilu. Sähköpyöräkokeilun kokemusten ja liikkumiskyselyn vastausten perusteella oppilaitoksille tehtiin pyöräilysuositukset, joiden tavoitteena on herättää pohtimaan omia liikkumisvalintoja sekä antaa konkreettisia esimerkkejä, kuinka oppilaitos voi edistää pyöräilyä. Pyöräily-ympäristön havainnot ja kehittämistarpeet raportoitiin kunnan tekniseen toimeen. Kyseessä oli jatkohanke, jonka ensimmäinen hankekausi alkoi vuonna 2019 ja viimeinen päättyi 31.5.2022. 31.5.2022 päättyneessä hankkeessa oli mukana toisen asteen oppilaitoksia seuraavilta paikkakunnilta: Hämeenlinna, Joensuu, Helsinki, Hyvinkää, Kalajoki, Haapavesi, Kangasala, Kuopio ja Vantaa, Lempäälä, Varkaus, Kuusamo, Kajaani, Rovaniemi ja Oulu.

Hankkeen esittely ja yhteenveto, sekä 31.5.2022 päättyneen hankkeen loppuraportti liitteenä.

The Arctic Bikepacking Trail II -hanke 1.1.-31.12.2022

Hanke on jatkoa The Arctic Bikepacking Trail -reittikehityshankkeelle, joka toteutettiin 1.7.-31.12.2020 ja jossa suunniteltiin kansainvälisesti vetovoimainen bikepacking-reitti Lappiin. Sivutuotoksena hankkeessa kartoitettiin digitaalisesti opastettavien retkipyöräilyreittien julkaisemiseen liittyvä lainsäädäntö ja sen soveltaminen Suomessa.

The Arctic Bikepacking Trail II -hankkeen toteutusaika on kokonaisuudessaan 1.3.2021-31.10.2023 ja siinä keskitytään reitin laajentamiseen, tuotteistamiseen ja markkinointiin. Hankkeessa työskentelee projektipäällikkönä Taneli Roininen. Hanke saa EAKR –rahoitusta vuonna 2022 Lapin liitolta 61 004 € ja koko hankkeen ajalta Lapin liiton hankeavustus on yhteensä 187 727 €. Hanke on jaettu seuraaviin työpaketteihin:

- TP 1: arcticbicycle.com (bikeland.fi/arcticbicycle)
- TP 2: Markkinointisuunnitelma ja –toimenpiteet
- TP 3: Winter Bikepacking Trail
- TP 4: Kesäreitistön jatkokehitys
- TP 5: Palvelut ja reittiopastus
- TP 6: eBikepacking –reitin pilotointi

Hankkeen esittely ja yhteenveto liitteenä.

LIITTEET

- 1) Pyörämatkailukeskus_väliraportit_2022
- 2) Fiksusti kouluun -hanke_loppuraportti_2022
- 3) Kestävä_kulikutapamuutos kunnissa -hanke_loppuraportti_2022

- 4) Pyöräily elämäntavaksi -hanke 2021-2022 loppuraportti
- 5) Arctic Bikepacking Trail II -hankkeen esittely ja yhteenveto

Lisätietoja:

Matti Hirvonen, toiminnanjohtaja
Pyöräilykuntien verkosto ry

matti.hirvonen@poljin.fi
p. 040 419 4555